

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.5.20.
COM(2020) 554 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Lengyelország

**Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti
jelentés**

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

Lengyelország

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 126. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentés

1. BEVEZETÉS

A Bizottság 2020. március 20-án közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Közleményében a Bizottság megosztotta a Tanáccsal azt a véleményét, miszerint a Covid19-járvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt a jelenlegi feltételek lehetővé teszik a rendelkezés alkalmazását. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.

A lengyel hatóságok által 2020. március 31-én bejelentett és azt követően az Eurostat által megerősített adatok¹ azt mutatják, hogy a lengyel költségvetési hiány 2019-ben a GDP 0,7 %-a volt, miközben a bruttó államadósság a GDP 46,0 %-át tette ki. A 2020. évi konvergenciaprogram szerint Lengyelország 2020-ra a GDP 8,4 %-ának megfelelő hiányt tervez, míg az adósság a tervek szerint a GDP 55,2 %-a lesz.

A 2020-ra tervezett hiányadat *prima facie* azt bizonyítja, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében túlzott hiány áll fenn.

Mindezek alapján a Bizottság ezért elkészítette ezt a jelentést, amely elemzi Lengyelország Szerződésben foglalt hiánykritériumnak való megfelelését. Az adósságkritérium teljesítettnek tekinthető, mivel az adósságráta nem éri el a Szerződésben a GDP 60 %-ában meghatározott referenciaértéket. E jelentésben a Bizottság megvizsgálja az érdemleges tényezőket, és megfelelően figyelembe veszi a Covid19-járványhoz kapcsolódó számottevő gazdasági sokkhatást.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

1. táblázat Költségvetési hiány és államadósság (a GDP %-ában)

		2016	2017	2018	2019	2020 Bizottság	2021 BIZ
Hiánykritérium	Államháztartási egyenleg	-2,4	-1,5	-0,2	-0,7	-9,5	-3,8
Adósságkritérium	Bruttó államadósság	54,3	50,6	48,8	46,0	58,5	58,3

Forrás: Eurostat, a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése

2. HIÁNYKRITÉRIUM

A 2020. évi konvergenciaprogram alapján Lengyelország költségvetési hiánya 2020-ban várhatóan eléri a GDP 8,4 %-át, azaz meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel.

A Szerződésben meghatározott referenciaérték 2020-ra tervezett túllépése kivételes, mivel súlyos gazdasági visszaesés eredménye. A Covid19-világjárványnak a lengyel gazdaságra gyakorolt hatását figyelembe véve a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése a 2020. évi reál-GDP 4,3 %-os csökkenését vetíti előre.

A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése alapján a hiány 2021-ben a GDP 3 %-a felett marad, így a Szerződésben meghatározott referenciaérték túllépése nem átmeneti.

Összegezve, a 2020-ra tervezett hiány meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és ahhoz nem marad közel. A referenciaérték tervezett túllépése a Szerződés és a Stabilitási és Növekedési Paktum értelmében véve kivételesnek minősül, de nem átmeneti. Így az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződés és az 1467/97/EK rendelet értelmében a hiánykritérium *prima facie* nem teljesül.

3. ÉRDEMLEGES TÉNYEZŐK

A Szerződés 126. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha egy tagállam nem felel meg az egyik vagy mindkét említett kritériummal kapcsolatos követelményeknek, a Bizottság erről jelentést készít. A Bizottság jelentése „figyelembe veszi, hogy a költségvetési hiány meghaladja-e az állami beruházások kiadásait, valamint minden egyéb érdemleges tényezőt, beleértve a tagállam középtávú gazdasági és költségvetési helyzetét”.

Ezeket a tényezőket tovább pontosítja az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely arról is rendelkezik, hogy kellő figyelmet kell fordítani „minden olyan egyéb tényezőre, amely az érintett tagállam véleménye szerint érdemleges a hiány- és adósságkritériumoknak való megfelelés átfogó értékelése szempontjából, és amelyet az adott tagállam a Tanács és a Bizottság elé terjesztett”.

A jelenlegi helyzetben a 2020 tekintetében figyelembe veendő további kulcsfontosságú tényező a Covid19-világjárvány gazdasági hatása, amely igen jelentős mértékben befolyásolja a költségvetési helyzetet, és rendkívül bizonytalan kilátásokat eredményez. A világjárvány miatt sor kerül az általános mentesítési rendelkezés alkalmazására is.

3.1. A Covid19-világjárvány

A Covid19-világjárvány súlyos gazdasági sokkhoz vezetett, amelynek számottevő negatív hatása van az Európai Unió egészében. A GDP-növekedésre jelentett következmények a járvány időtartamától és a nemzeti hatóságok által, valamint európai és világszinten a járvány terjedésének lassítása, a termelőkapacitások védelme és az aggregált kereslet támogatása érdekében hozott intézkedések időtartamától függnak majd. A tagállamok olyan költségvetési intézkedéseket fogadtak el, illetve jelenleg is dolgoznak olyan költségvetési intézkedések elfogadásán, amelyek célja az, hogy növeljék az egészségügyi rendszerek kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett egyéneknek és ágazatoknak. Jelentős likviditástámogatási intézkedések és egyéb garanciák elfogadására is sor került. Részletesebb információk függvényében az illetékes statisztikai hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy az említett intézkedések azonnali hatással vannak-e az államháztartási egyenlegre, vagy sem. Az említett intézkedések a gazdasági tevékenység visszaesésével együtt a költségvetési hiány és az államadósság jelentős mértékű megnövekedéséhez fognak vezetni.

3.2. A középtávú gazdasági helyzet

A gazdasági növekedés 2019-ben meghaladta a 4 %-ot, főként az erőteljes belső keresletnek köszönhetően. A Covid19-világjárvány miatt azonban a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése 2020-ra a GDP 4,3 %-os csökkenését vetíti előre, tükrözve a gazdasági tevékenységnek a korlátozó intézkedések és a külső kereslet példátlan visszaesése által okozott zavarát. Az előrejelzések szerint a munkanélküliség növekedése, a bérnövekedés erőteljes visszaesése és a gyenge fogyasztói bizalom miatt a magánfogyasztás súlyos károkat szenved. A beruházások 2020-ban szintén jelentősen csökkenni fognak. A kibocsátás várhatóan jelentősen csökken az év első felében, míg a harmadik negyedévtől kezdődően fokozatosan helyreáll. Ezt a kilátást a világjárvány időtartamával és gazdasági hatásával kapcsolatos rendkívüli bizonytalanság jellemzi. Ez enyhítő tényező annak értékelése során, hogy Lengyelország 2020-ban megfelel-e a hiánykritériumnak.

3.3. A középtávú költségvetési helyzet

A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Lengyelországnak biztosítania kellett, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedése 2019-ben ne haladja meg a 4,2 %-ot (a kiadási referenciaértéket), ami a GDP 0,6 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felelt meg². Az átfogó értékelés 2019-re, valamint 2018-ra és 2019-re vonatkozóan együttesen a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérésre utal.

A konvergenciaprogram tájékoztatást nyújt a világjárvány megfékezésére és a gazdaság támogatására irányuló jelentős új kiadási intézkedésekről (2020-ban a GDP 3,2 %-át kitevő költségvetési hatás). A legnagyobb kiadási tételeket az önfoglalkoztatók és az atipikus foglalkoztatási formák keretében foglalkoztatottak juttatásaira, a vállalkozások társadalombiztosítási járulékfizetés alóli mentesítésére, valamint bizonyos vállalkozások

² A Tanács ajánlása (2018. július 13.) Lengyelország 2018. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lengyelország 2018. évi stabilitási programját (HL C 320., 2018.9.10., 88. o.).

bértámogatásaira tervezik³. A konvergenciaprogram figyelembe veszi az állami bevételeknek a válság és a ciklikus hatások által kiváltott jelentős csökkenését is. A konvergenciaprogram szerint 2021-ben a gazdaság élénkülése és a ciklikus tényezők hatására a bevételek növekedése várható. A konvergenciaprogram nem tesz említést a gazdaság támogatására fordítandó új, jelentős kiadásokról. Hangsúlyozza, hogy a világjárvány alakulása, az egészségügyi intézkedések hossza és szigora, a gazdasági fellendülés erőssége, a központi bank politikája és a külső helyzet miatt jelentős bizonytalanság övezi ezt az előrejelzést.

3.4. A tagállam által előterjesztett egyéb tényezők

A lengyel hatóságok 2020. május 11-én az 1467/97/EK rendelet 2. cikkének (3) bekezdésével összhangban az érdemleges tényezőket ismertető levelet továbbítottak. Az előző szakaszokban bemutatott elemzés már lényegében tartalmazza a hatóságok által előterjesztett érdemleges tényezőket. A fentiekben még nem említett további tényező a kormány azon szándéka, hogy csökkentse a túlzott hiányt, amint az lehetségessé válik. A kiadások stabilizálására vonatkozó szabálynak köszönhetően a hatóságok azt tervezik, hogy a hiányt 2021-ben a GDP 3 %-ához közelítő szintre csökkentik, amennyiben a gazdasági helyzet nem tesz szükségessé további költségvetési ösztönzést.

4. KÖVETKEZTETÉSEK

A konvergenciaprogram alapján Lengyelország költségvetési hiánya 2020-ban a tervek szerint eléri a GDP 8,4 %-át, így meghaladja a Szerződésben szereplő, a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaértéket, és nem közelít ahhoz. A referenciaérték tervezett túllépése kivételesnek minősül, de nem átmeneti.

A Szerződéssel és a Stabilitási és Növekedési Paktummal összhangban ez a jelentés az érdemleges tényezőket is megvizsgálta. Összességében, mivel a tervezett hiány jóval meghaladja a GDP 3 %-át és a többlet nem átmeneti, továbbá figyelembe véve valamennyi érdemleges tényezőt, az elemzés arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/1997/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesül.

³

A konvergenciaprogram megemlíti a Lengyel Fejlesztési Alap által kifizetendő, összesen 100 milliárd PLN összegű kölcsönöket is, amelyekből a tervek szerint mintegy 60 milliárd PLN-t alakítanak át vissza nem térítendő támogatássá anélkül, hogy azokat 2020-ban kiadásként számolnák el. A Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése azt feltételezi, hogy a várható kifizetetlen összeget tőketranszferként számolják el, amikor a kölcsönöket kifizetik a vállalkozásoknak (azaz 2020-ban).